

PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE
JA INFORMATSIOONI AMET

PÕHITÕED

Pindalatoetuste ja
MAK loomatoetuste taotlemisel 2018

Taotluste vastuvõtt 2.–21. maini 2018

Hea klient!

See infovihik on teile abiks pindalatoetuste ja MAK loomatoetuste taotlemisel. Täpsed toetuste saamise tingimused on sätestatud maaeluministri määrustes ning lahti kirjutatud juhendites „Abiks taotlejale“, mida saab PRIA koduleheküljelt www.pria.ee ja maakondlikest teenindusbüroodest.

Olulisemad muudatused võrreldes 2017. aastaga

- Alates 2018. aastast saab kõiki selles trükises nimetatud toetusi taotleda vaid e-PRIA kaudu.
- 2018. aastal kehtib rohestamise ökoalade tava raames kesale ja lämmastikku siduvate põllumajanduskultuuri(de)ga kasvuala(de)le taimekaitsevahendite kasutamise keeld.
- Alates 2018. aastast on lubatud ökoalana määratletud lämmastikku siduvat põllumajanduskultuuri kasvatada segus teiste kultuuridega tingimusel, et lämmastikku siduvate põllumajanduskultuuride osakaal taimikus on üle 50 protsendi.
- Muutunud on ökoalana määratletud lühikese raieringiga madalmeta ala(de)le rakendatav kaalutegur. Senise 0,3 asemel kehtib kaalutegur 0,5. Samuti muutus ökoalana määratletud lämmastikku siduvate põllumajanduskultuuride kasvuvaladele rakendatav kaalutegur, milleks on 1,0 senise 0,7 asemel.
- Lämmastikku siduvate põllumajanduskultuuride hulka on lisatud sojauba (*Glycine max. L.*).
- Põllumajanduskultuuride mitmekesistamise tava raames ja KSM toetusõiguslikkuse nõude ning baasnõude täitmisel loetakse speltanisu eraldi kultuuriks.
- Püsirohuma sailitamise kohustuse täitmiseks peab põllumajandustootja säilitama oma eelmisel aastal taotlusele märgitud püsirohuma pindala.
- Käesoleval aastal on taotlejal lubatud püsirohuma(de) asendamine, kuid tuleb arvestada, et ülesharitava püsirohuma asendamiseks sobib vaid selline 5-aastane lühiajaline rohuma, mis 2018. taotlusaastal muutub püsirohumaaks.
- Taotlejad, kelle kasutuses on maad, millele kehtib 2016. a lõpul määratud püsirohuma tagasirajamise kohustus, kuid kes ei ole 2017. aastal püsirohumaad tagasi rajanud, peavad rajama püsirohuma määratud ulatuses tagasi. Tagasirajatud püsirohuma (TAR) kasutusotstarvet ei tohi muuta, sh püsirohuma üleskündmise korral.
- Taotlejad, kes peavad täitma rohestamise nõudeid ja kellele on määratud püsirohuma tagasirajamise kohustus, peavad tagasirajatavad püsirohumaad taotlusele märkima maakasutustüübiga TAR. Tagasirajamise nõude täitmata jätmisele järgneb rohestamise toetuse vähendamine, samuti MULD ja VESI maa rohumaana hoidmise toetuse vähendamine, kui neid taotleti.
- Erakorraliselt antakse toetust talivilja kasvatajatele põllumaa kohta, millele ei olnud võimalik 2017. a augustist oktoobrini üleujutuste ja tugevate vihmade tõttu talivilja külvata või millele külvatud talivilja hävines samal perioodil tugevate vihmade ja üleujutuste tõttu.
- KSA toetuse toetatavate kultuuride loetelust kustutatakse kurdlehine kibuvits.
- MAH toetuse ühikmäärasid suurendatakse 30% võrra nende põldude kohta, mis asuvad täies ulatuses nitraaditundlikul alal paiknevatel põllumassiividel ning mille kohta taotletakse toetust. Toetust antakse kuni 10 hektari põllumaa kohta, millel kasvatatakse toetusõiguslike ravim- ja maitsetaimede loetelus nimetatud ravim- ja maitsetaimi.
- Keskkonnaamet kooskõlastab poollooduslike koosluste alasid alates 2. maist.
- 2018. aastal saab taotleda piirkondlikku veekaitse toetust (VESI). See on 5-aastase kohustusega toetus. Toetust saab taotleda maa rohumaana hoidmise eest ja maa talvise taimkatte all hoidmise eest.
- Alates 2018. aastast on muutunud noore põllumajandustootja toetuse (NPT) tingimused.

Milliseid toetusi saab taotleda?

Otsetoetused:

- ühtne pindalatoetus (ÜPT) ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus (ROH);
- noore põllumajandustootja toetus (NPT);
- puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetus (PKV);
- jätkata saab väikepõllumajandustootjate toetuse (VPT) kavas osalemisega.

Üleminekutoetused:

- põllumajanduskultuuri üleminekutoetus (PTO);
- heinaseemne üleminekutoetus (SEL).

Erakorraline toetus talivilja kasvatajatele (ERT).

MAK 2014–2020 toetused:

1. Keskkonna- ja kliimameede ehk põllumajanduslik keskkonnatoetus:
  - keskkonnasõbraliku majandamise toetus (KSM);
  - keskkonnasõbraliku aianduse köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimekasvatuse ning maasikakasvatuse toetus (KSK);
  - keskkonnasõbraliku aianduse puuvilja- ja marjakasvatuse toetus (KSA);
  - piirkondlik mullakaitse toetus (MULD);
  - piirkondlik veekaitse toetus (VESI)
  - kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus (SORT);
  - ohustatud tõugu looma pidamise toetus (OTL);
  - poolloodusliku koosluse hooldamise toetus (PLK).
2. Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus (MAH).
3. Loomade heaolu toetus (LHT).
4. Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antav toetus (NAT).

Millal taotleda?

Toetuste taotluste vastuvõtuperiood on 2.–21. maini. Hilinenud taotluste vastuvõtt toimub 22. maist 15. juunini, kuid sel juhul vähendatakse toetussummat 1% iga hilinetud tööpäeva kohta. Kui taotlus on esitatud nädalavahetusel või riigipühapäeval, loetakse hilinenud päevade arvestamisel taotlus esitatuks nädalavahetusele või riigipühapäevale järgneval esimesel tööpäeval. Kuni 15. juunini võite esitatud taotlusel põldude andmeid muuta, põlde lisada või põllu pindala suurendada.

VPT kavaga liitunud taotleja, kes esitab taotluse ja taotleb otsetoetusi, jätkab kavas osalemist seni, kuni ta ei ole teinud taotlustel kavas osalemisest loobumise märget. VPT kavas osalemisest on võimalik loobuda kuni 15. juunini.

Kui olete otsustanud toetust taotlema

- Tutvuge palun PRIA koduleheküljel www.pria.ee taimekasvatuse ja loomakasvatuse alalehtedel asuvate infomaterjalidega. See on kindlasti vajalik, sest senine kogemus toetuste menetlemisel näitab, et nõuded ei ole taotlejatele alati selged. Mitmeaastaste kohustustega toetuste taotlemisel tuleb toetuse saamise tingimusi täita kogu kohustuseperioodi jooksul ja mõnel juhul sõltuvalt nõuete sisust ka kauem. Juhenditest „Abiks

taotlejale“ leiate lisaks nõuete selgitustele täpsed juhised taotluse täitmise ja esitamise kohta.

- Palun ajakohastage oma põlluraamat ja täpsustage nende maa-alade pindalad, mille kohta kavatsete toetusi taotleda.
- Uutest maadest ja olemasolevate põllumassiivide ning säilitatavate maastikuelementide piiride muudatustest saab PRIAt teavitada e-PRIA teenuse „Põllumassiivi või maastikuelemendi piiri ettepanek“ kaudu. Põhjalikum selgitus põllumassiivi registriga seotud toimingute kohta on PRIA kodulehel. Kui teie kasutuses oleval maal on nõuetele vastavuse raames säilitatavaid maastikuelemente, mis pole veel arvatud põllumassiivi toetusõigusliku pinna sisse, siis saate sellest samuti PRIAt teavitada. Säilitatavad maastikuelemendid on:
  - kraav, kiviaed, puude rida, hekk, põllusaar ja metsasiil;
  - looduskaitseaduse § 4 lõike 1 alusel kaitse all olev looduse üksikobjekt - üksik puu, kivi (sh rahn või kivitüvi) ja allikas;
  - muinsuskaitseaduse § 3 lõikes 2 sätestatud kinnismälestis - matusepaik, muistne põld, lohukivi, kultusekoht, tee ja sild;
  - pärandkultuuriobjektina kaardistatud mälestuskivi, pärimustega allikas, puu, kivisild, kivitruup, munakivitee ja karjatanum.

Esitage taotlus endale sobival ajal ja sobivas kohas!

Taotlusi saab esitada e-PRIA portaalis ööpäevaringselt alates 2. maist.

Taotluse esitamiseks saab kasutada maakondlikus teenindusbüroos asuvat kliendarvutit esmaspäevast neljapäevani kl 9.00–16.00 ja reedel, 18. mail kl 9.00–16.00.

Kui soovite taotleda toetust põllumajandusmaa kohta, millel kasvatatakse kanepit, siis tuleb eraldi esitada külvatud kanepiseemne müügi pakendi originaaletiketid ajavahemikul 2.–21. maini või hiljemalt 15. juuniks.

Kui soovite taotleda SORT toetust kohalike puuvilja- ja marjasortide kasvatamise eest, siis tuleb eraldi esitada viljapuude kasvatamise puhul taimepass, sõstraliste ja karusmarjaliste taimede puhul tarnija dokument.

Kui soovite taotleda SORT toetust kohalikkude sorti põllukultuuridele, siis tuleb eraldi esitada külvatud kultuuri serifitseeritud seemne müügi pakendi originaaletikett.

Taotluse juurde kuuluvad originaaldokumendid tuleb esitada PRIA maakondlikku teenindusbüroosse, kus need tembeldatakse esitamise kuupäevaga, tehakse nendest koopia ja originaal tagastatakse. Taotlejad, kes on juba eelneval aastal PRIAle esitanud taimede taimepassid või tarnija dokumendid varasemalt istutatud istikute kohta ja nende alusel on toetust makstud, ei pea neid uuesti esitama. Kui taimepass ei ole säilinud, esitab taotleja Eesti Aiandusliidu eksperdi arvamuse (originaaldokumendi) selle kohta, millise sordiga on tegemist. Puukooli või tootmisaia omanikud saavad ise tellida Eesti Aiandusliidu puuviljanduskomisjonilt sordiehtsuse kohta eksperdi arvamuse. Lisadokumendid võib PRIAle esitada ka posti teel.

Taotluse esitamine e-PRIAs

e-PRIA portaali saate siseneda PRIA kodulehekülje www.pria.ee kaudu. Pindalatoetuste taotlemiseks vajalikud teenused asuvad vanas e-PRIAs.

Alates 24. aprillist pääseb uude ja vanasse e-PRIAsse ühtse „värava“ kaudu. Sellega seoses palume kõikidel klientidel, kes soovivad kasutada vana e-PRIA teenuseid, anda uuesti volitused uues portaalis vana e-PRIA teenuste kasutamiseks! Lisainfot volituste uuesti andmise kohta leiate meie veebilehelt.

Portaali sisenemisel on isiku tuvastamiseks vaja kehtivat ID-kaarti ning PIN-koode, lisaks saab siseneda Mobiil-IDd kasutades.

Kui te ei ole veel PRIA klient, siis saate end kliendiks registreerida uue e-PRIA vahendusel (<http://www.pria.ee/et/ePRIA>) ja seejärel sõlmida portaali kasutamise lepingu. e-PRIA kasutamise juhenditega tutvuge koduleheküljel www.pria.ee/et/ePRIA/Juhendid. Pindalatoetuste taotlemise kohta on juhendite leheküljel ka videojuhendid, mis juhatavad samm-sammult läbi kogu teenuse.

Pindalatoetuste taotluse ja maksetaotluse leiате pärast vana e-PRIA portaali sisenemist menüüst „Teenused“ pindalatoetuste alalõigust. Taotluse esitamisel on kohustustega seotud toetusliikide juures personaalselt teile mõeldud lisainfo, samuti toimuvad enne taotluse esitamist eelkontrollid, mis annavad märku võimalikest vigadest teie taotlusel. Enne taotluse esitamist kuvatakse teile koondinfo, kus näidatakse andmed taotletavate toetuste, põldude arvu ja hektarite kohta. Lisaks on koondinfos näha, millised teated taotluse esitamisel kuvati ja millised vormid tuleb lisaks esitada.

Teenuses „Minu põllud“ saate joonistada põldude piirid ja salvestada põldudega seotud andmed. Kui muudate pärast taotluse esitamist põldude andmeid teenuses „Minu põllud“ ning esitate taotluse muudatusavalduse, siis kajastuvad muudetud andmed ka muudatusavaldusel. PLK alasid saab teenuses „Minu niidud“ joonistada ja Keskkonnaametile kooskõlastamiseks esitada alates 2. maist.

NB! Ainult põldude ja/või PLK alade joonistamisest toetuse taotlemiseks ei piisa. Taotluste vastuvõtuperioodil tuleb need lisada taotlusvormile ja seejärel esitada taotlus.

Lisaks pindalatoetuste taotlusele saate e-PRiAs esitada ka sellega seotud taotlusvormi ja toetuste taotlemiseks vajalikke muid andmeid/dokumente.

Kui jääte e-PRIA kasutamisel hätta, küsige abi infotelefonil 737 7679 või e-posti aadressil info@pria.ee.

e-PRIA kliendiaruvi kasutamiseks PRIA maakondlikus teenindusbüroos saate aja broneerida internetis www.pria.ee/reg, helistades infotelefonil 737 7679 või teenindusbüroode üldtelefonidel. Kindlasti palume võtta kaasa oma ID-kaardi koos PIN-koodidega. Meie kliendi-teenindajad aitavad teil vajadusel e-PRiAs taotlust esitada.

Kui vajate taotluse täitmise ja esitamise juures Maaelu Edendamise SA konsulendi abi, siis leiате kontaktid nõuandeteenistuse kodulehelt <http://www.pikk.ee/>.

Kuidas toimida toetusõiguste pärimise puhul?

Toetusõiguste omandamiseks pärimise teel tuleb esitada PRIAle avaldus või soovituslik vorm PT52 (Täiendava otsetoetuse toetusõiguste üleandmise-ülevõtmise teade) ja pärimisõiguse tunnistuse koopia.

Toetuste taotlemine põllumajandusliku majapidamise/ettevõtte ülevõtmisel

Kui pärast toetuse taotluse esitamist läheb kogu põllumajanduslik majapidamine/ettevõtte ühelt omanikult üle teisele, on selle üle võtnud isikul võimalik 22. maist kuni 1. septembrini esitada PRIAle teave põllumajandusliku majapidamise/põllumajandusettevõtte üleandmise/ülevõtmise kohta ja taotlus toetuste maksmiseks ülevõtjale.

Ülevõtmise puhul antakse kõik üleandja toetuse taotlemisega kaasnevad õigused ja kohustused (sh püsirohumaa säilitamise kohustus) ülevõtjale.

Järgige tähtaegu!

Pärast vastuvõtuperioodi ehk 15. juunit esitatud taotlusi menetlusse ei võeta. Taotluses esinevate puuduste kõrvaldamiseks saab muudatusi teha 15. juunini või kuni PRIA saadetud esialgse kontrolli teatises, järelepärimises või e-PRIAs antud teates toodud tähtajani. Taotluses esinevate puuduste tähtaegselt kõrvaldamata jätmisel jätab PRIA taotluse või muudatuse asjakohase toetuse osas läbi vaatamata. Toetusnõuetega seotud muudatuste tähtaegselt tegemata jätmisel rakendab PRIA õigusaktides sätestatud vähendamisi ja väljaarvamisi.

NB! Mahetootjad peavad kõik enda kasutuses olevad põllud, millistele nad soovivad Põllumajandusametist mahetunnustust saada, lisama taotlusele hiljemalt 21. maiks. Pärast 21. maid lisatud põllud 2018. aastal tunnustust ei saa.

LÜHIDALT NÕUETEST

Nõuetele vastavus

Nõuetele vastavuse süsteem koosneb maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise nõuetest (HPK) ja kohustuslikest majandamisnõuetest (KM). Nõudeid peavad järgima pindala- ja loomapõhiste toetuste taotlejad kogu kalendriaasta jooksul. Nõuded on seotud toetusesaaja põllumajandusliku tegevuse ja kogu põllumajandusliku majapidamise maaga. Nõuetele vastavuse süsteemi nõuded ei kohaldu ainult VPT kavas osalejatele ja üleminekutoetustele.

Nõuetele vastavuse süsteemi mistahes nõude rikkumise korral vähendatakse kõikide taotletud MAK ja otsetoetuste pindala- ja loomatoetuste summasid.

Põhjalikum info nõuetele vastavuse süsteemi kohta on PRIA kodulehel http://www.pria.ee/et/oluline-info/vaade/nouetele_vastavus/nouetele_vastavus/

Otsetoetused

Otsetoetuste saamise üldised nõuded

Toetust saavad taotleda füüsilised isikud, juriidilised isikud ning juriidilise isiku staatusega isikute ühendused.

- Toetuse taotleja peab vastama aktiivse tootja nõuetele. Aktiivseks tootjaks olemist kontrollitakse taotlejatel, kellele eelmisel aastal makstud või uute taotlejate puhul jooksva aasta andmete alusel eeldatav otsetoetuste summa on üle 5000 euro ja kes tegelevad lennujaamade, veerajatiste, alaliste spordiväljakute või puhkealade haldamisega, raudtee- või kinnisvarateenuste osutamisega või üksnes metsamajandamisega.
- Kui taotleja otsetoetuste iga-aastane summa on vähemalt 5% kogutulust, mida ta on saanud mittepõllumajanduslikust tegevusest kõige viimasel eelarveaastal, mille kohta tal on olemas vastavad tõendid, või on tema kasutada vähemalt 39 ha põllumajandusmaad, siis loetakse tema põhiliseks tegevusalaks põllumajandus.
- Füüsilisest isikust taotleja põhiliseks tegevuseks loetakse põllumajanduslik tegevus siis, kui 2017. aastal moodustasid tema kõikidest tuluallikatest saadud tuludest vähemalt 50% põllumajanduslikust tegevusest saadud tulud.
- Toetust saab taotleda vähemalt 1 ha toetusõigusliku põllumajandusmaa kohta. Toetusõiguslikud on põllud, mis asuvad PRIA põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud põllumassiividel ja mille pindala on vähemalt 0,30 ha ning millel ei kasva

rohkem kui 50 puud hektari kohta. Toetusõigusliku pindala hulka ei loeta põllumassiivi sees paiknevaid üle 0,01 ha suuruseid maa-alasid, kus ei ole põllumajandustootmine võimalik. Maastikuelemendid, mis kuuluvad HPK nõuete alla ja on nõuetekohaselt deklareeritud, arvestatakse toetusõigusliku põllumajandusmaa hulka.

- Toetust saab taotleda hariliku kanepi kasvatamisel sortidele, mis on olemas ühtses Euroopa Liidu põllukultuuride sordilehes ja mille tetrahüdrokannabinooli (THC) sisaldus on kuni 0,2%.
- Taotleja võib rajada ja kasvatada lühikese raieringiga paju (*Salix*) põllumajandusmaal, mille mulla keskmine boniteet on kuni 35 hindepunkti. Taotluseluses pajuistandikus peab tegema raiet hiljemalt igal viiendal aastal pärast istandiku rajamist või viimast raiet. Kui raiet pole tehtud, nõutakse eelnevatel aastatel makstud toetused tagasi.
- Laada, näituse, spordivõistluse, põllumajandusloomade oksjoni või meelelahutusürituse korraldamiseks, telkimiseks, talispordialade harrastamiseks või väljaspool taimekasvatuseperioodi metsamaterjali ajutiseks ladustamiseks kasutatav põllumajandusmaa on toetusõiguslik, kui nimetatud tegevus ei kahjusta põllumajanduskultuuri kasvatamist, rohukamarat või mullapinda ning seda maad saab pärast neid tegevusi võtta kasutusele põllumajanduslikuks tegevuseks ilma lisakuludeta. Põllumajandusliku tegevusena käsitletakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 punkti c kohaselt põllumajanduslikku tootmist või põllumajandusmaa hooldamist.
- Põllumajandusmaa (sh kaitstaval loodusobjektidel asuva põllumajandusmaa) hooldamisena käsitletakse rohumaad või sööti jäetud maa niitmist või muul viisil hooldamist vähemalt ühel korral enne 20. augustit. Niide (v.a hekseldatud rohi) peab olema kokku kogutud samaks tähtpäevaks.
- Põllumajanduslikuks tootmistevõimeks kasutatava rohumaad või sööti jäetud maa kasutamine tootmiseks peab üldjuhul olema visuaalselt tuvastav 1. septembri seisuga. KSM mesilaste korjealade rajamise lisategevuse rohumaal peab põllumajanduslik tegevus olema visuaalselt tuvastatav hiljemalt 15. septembril.
- Põllumajanduslik tootmine peab toimuma kasutades kohalikele normidele vastavaid agrotehnilisi võtteid ja loomakasvatuse tehnoloogiaid. Põllumajandusmaal kasvatatav põllumajanduskultuur peab olema külvatud, maha pandud või istutatud hiljemalt 15. juunil või peab põllumajandusmaad hoidma sama kuupäeva seisuga kesas.
- Püsirohumaad on lubatud hekseldada alates 5. juulist.
- Kui viljapuude ja marjapõõsaste kasvatamisel ei toimu põllumajanduslikku tootmist, siis peavad rohttaimedega kaetud reavahed ja võraalused olema niidetud või muul viisil hooldatud sarnaselt rohumaale samadeks tähtpäevadeks.
- Nii põllumajanduslik tootmine kui ka põllumajandusmaa hooldamine peab toimuma nii, et oleks välistatud ebasoovitava taimestiku ulatuslik levik ning seda maad peab olema võimalik kasutada järgmisel kasvuperioodil põllumajanduslikuks tegevuseks ilma lisakuludeta.
- Põllumajandusmaa hooldamise nõudeid ja tähtaegu ei kohaldata rohumaal selle rajamise aastal, haljasväetisena kasutatava lühiajalise rohumaad sissekõnni aastal ning heina-seemne ja heintaimede energiakultuurina kasvatamise korral.

Ühtne pindalatoetus (ÜPT) ning kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus (ROH)

Taotleja peab täitma nõuetele vastavuse süsteemi nõudeid, otsetoetuste saamise üldiseid nõudeid ja ÜPT ning ROH toetuse saamise nõudeid (põllumajanduskultuuride mitmekesistamise tava, püsirohumaad säilitamise tava, ökoalade tava).

- Taotleja peab täitma mitmekesistamise nõudeid:
Kui taotleja põllumaa suurus on 10–30 ha, peab ta kasvatama vähemalt kahte põllumajanduskultuuri, peamist kultuuri ei tohi olla rohkem kui 75%. Kui põllumaa suurus on üle 30 ha, peab ta kasvatama vähemalt kolme põllumajanduskultuuri, peamist kultuuri ei tohi olla rohkem kui 75% ja kahte peamist kultuuri ei tohi olla kokku rohkem kui 95%.

- Taotleja peab täitma püsirohumaa nõudeid:
Ta peab säilitama oma eelmisel aastal taotlusele märgitud püsirohumaa pindala (lubatud on ka pindala suurendada). Taotlejad, kelle kasutuses on püsirohumaa tagasirajamise kohustuse arvutamise aluseks olnud maad, kuid kes ei ole 2017. a püsirohumaad tagasi rajanud, peavad 2018. a püsirohumaad tagasi rajama tagasirajamata hektarite ulatuses. Tagasirajatud püsirohumaa (TAR) kasutusotstarvet ei tohi muuta. Püsirohumaade, mis asuvad Natura 2000 võrgustiku alal ning mille muld on 100% ulatuses turvasmuld (keskkonnatundlik püsirohumaa), kasutusotstarvet ei tohi muuta ega seda maad üles künda.
- Taotleja peab täitma ökoala nõudeid:
Kui tema kasutuses olev põllumaa on suurem kui 15 ha, tuleb sellest vähemalt 5% aktiivsest kasutusest kõrvale jätta. Võimalus on jätta maa kesaks, arvestada ökoala hulka säilitatavad maastikuelemendid, kasvatada lühikese raieringiga madalmetsa paju ja/või kasvatada lämmastikku siduvaid kultuure puhaskultuurina või segus teiste kultuuridega vastavalt kehtestatud loetelule ja tingimusele, et lämmastikku siduvate põllumajanduskultuuride osakaal taimikus on üle 50 %. Ökoalade näitamiseks peab taotleja täitma ökoalade loetelu vormi.

Noore põllumajandustootja toetus (NPT)

Taotleja peab täitma nõuetele vastavuse süsteemi nõudeid, otsetoetuste saamise üldiseid nõudeid ning ÜPT saamise nõudeid. NPT toetust saavad kuni 40-aastased taotlejad, kes taotleavad ÜPTd. Nõuded seoses ettevõtte juhtimisega on sätestatud määruses ja kirjeldatud juhendis „Abiks taotlejale“. Taotleja peab olema põllumajandusliku tegevusega alustanud esmakordselt. Alates 2018. aastast makstakse toetust maksimaalselt 5 aastat alates esimesest noore põllumajandustootja toetuse taotluse esitamisest, juhul kui esimene NPT taotlus (millega määrati taotlejale NPT toetust) on esitatud viie aasta jooksul alates põllumajandusega alustamisest. Toetust makstakse kuni 39 ÜPT toetusõigusliku hektari eest.

Puu- ja köögivilja kasvatamise otsetoetus (PKV)

Taotleja peab täitma nõuetele vastavuse süsteemi nõudeid ja otsetoetuste saamise üldiseid nõudeid. Toetust makstakse PKV toetusõiguslike hektarite alusel, kui PKV toetusõiguslike kultuuride kasvupind on vähemalt 1 hektar.

Väikepõllumajandustootja toetus (VPT)

Toetust saavad taotlejad, kes liitusid 2015. aastal VPT kavaga. Toetuse saamise eelduseks on vähemalt ühe otsetoetuse taotlemine ja selle nõuete täitmine. Kavaga liitunud taotlejale makstav toetus hõlmab kõikide taotletud otsetoetuste summat kokku ja maksimaalne väljamakstav summa saab olla kuni 1250 eurot aastas. VPT kavas jätkavale taotlejale ei kohaldu ROH toetuse nõuded ja nõuetele vastavuse süsteemi nõuded.

Üleminekutoetused

Põllumajanduskultuuri üleminekutoetus (PTO)

Tootmise kohustusest lahti seotud toetus, mida võib taotleda taotleja, kes taotleb ÜPT toetust ja kellele on määratud või kes omab põllumajanduskultuuri üleminekutoetuse toetusõigust, mis on määratud 2010. aastal. Toetusõiguste kohta vt <http://www.pria.ee/docs/resources/11190.xlsx>

Heinaseemne üleminekutoetus (SEL)

Tootmise kohustusest lahti seotud toetus, mida saab taotleja taotleda talle 2010. aastal määratud või päritud toetusõiguse alusel. Taotleja peab tegelema põllumajandusliku tegevusega põllumajanduslikus majapidamises, kasvatades vähemalt ühe loomühiku jagu põllumajandusloomi või hoides korras vähemalt ühte hektarit põllumajandusmaad.

Erakorraline toetus talivilja kasvatajatele (ERT)

- Erakorralist toetust antakse põllumaa kohta, millele ei olnud võimalik 2017. aasta augustist oktoobrini üleujutuste ja tugevate vihmade tõttu talivilja külvata või millele külvatud talivilja hävines samal perioodil tugevate vihmade ja üleujutuste tõttu. Toetust antakse taotlejale, kelle üleujutuste ja tugevate vihmade tõttu kahjustatud maa pindala moodustab vähemalt 30% tema 2017. a külvamata jäänud või ikaldunud ja 2018. aasta taotlusele märgitud talivilja pinnast kokku.
- Toetust saavad taotleda isikud, kes 2017. aastal märkisid taotlusele kasvatatavaks põllumajanduskultuuriks talivilja ning kelle ÜPT taotlus rahuldati.
- Käesoleva toetuse puhul loetakse taliviljaks talinisu, talirukis, talitritikale, talioder, taliraps ja talirüps.
- Toetust võib taotleda vähemalt 1 hektari üleujutuste ja tugevate vihmade tõttu kahjustatud maa kohta. Arvesse võetakse põld pindalaga vähemalt 0,30 hektarit.
- 30% nõude (30% taliviljast peab olema ikaldunud või ei saanud talivilja külvata) täitmisel võetakse arvesse ka alla 0,30 ha põllud ja need ei pea moodustama ühtset maa-ala. Toetust ei anta maa kohta, mille kohta taotleti 2017. aastal MULDT toetust.
- Toetust ei või taotleda taotleja, kes on saanud sama kahju eest muud hüvitist riigiabina või kindlustuse kaudu või Euroopa Liidu poolt rahastatavat hüvitist.

Ebasoodsamate piirkondade toetus (ESA)

ESA toetust alates 2014. aastast taotleda ei saa. Tuletame meelde, et toetuse esmakordsel taotlemisel kaasnes nõue tegeleda ebasoodsamas piirkonnas põllumajandusega 5 aastat alates esimesest toetuse väljamaksest. Näiteks taotleja, kes taotles toetust esmakordselt 2013. a ning kellele maksti toetus välja 2014. a veebruaris, peab ESA alas põllumajandusega tegelema kuni 2019. a veebruarini. Vastasel juhul nõuab PRIA makstud toetuse tagasi.

Maaelu arengukava 2014–2020 toetused

MAK pindala- ja loomatoetuste saamise täpsed nõuded on vastavate meetmete määrustes ja juhendites „Abiks taotlejale“. Allpool on toetuste peamised tingimused ja nõuded.

Põllumajanduslik keskkonnatoetus

1. Keskkonnasõbraliku majandamise toetus (KSM)

1.1. Põhitegevus

- Toetust saab taotleda FIE või juriidiline isik.
- Taotleja viib põhitegevust ellu viiel järjestikusel kalendriaastal.
- Taotleja peab kasvatama igal kalendriaastal põllumaal vähemalt kolme erinevat põllumajanduskultuuri, millest vähemalt üks peab olema teravili, kaunvili, rühvelkultuur, õli- või kiukultuur, muu tehniline kultuur, ravim- või maitsetaim, köögivilja või maasikas.

- Minimaalne toetusõiguslik pind on vähemalt 1 ha suurune põllumaa, s.h kuni 4-aastane rohumaa.
- Viljavahelduse tagamiseks ei ole samal maal lubatud kasvatada teravilja kauem kui 3 järjestikusel aastal ja sama liiki põllukultuuri või köögivilja kauem kui 2 järjestikusel aastal. Ristõielisi põllumajanduskultuure ei või samal maal uuesti kasvatada enne 3 aasta möödumist.
- Vähemalt 15% toetusõiguslikul maal peab kasvatama liblikõielisi põllumajanduskultuure.
- Vähemalt 15% teraviljade (v.a mais ja tatar) sügisesele ja kevadisele külvipinnal kokku peab kasutama sertifitseeritud teraviljaseemet.
- Glüfosaati on keelatud kasutada põllukultuuridel ja köögiviljadel taimede tärkamisest, istutamisest või mahapanemisest kuni saagi koristamiseni, samuti haljaskesal ja haljasväetiseks kasvatatavatel taimedel ja põldudel, mille kohta taotletakse toetust mesilaste korjealade rajamise lisategevuse eest.
- Vähemalt 30% majapidamise toetusõiguslikust maast peab olema 1. novembrist kuni 31. märtsini põllumajanduskultuurist koosneva talvise taimkatte all.
- Üle 20 ha suuruse toetusõigusliku maa ja sellega piirneva sõidukite liiklemiseks avalikult kasutatava tee vahele tuleb rajada või jätta 2–5 meetri laiune mitmeliigiline rohumaariba või muu maastiku joonelement.
- Taotleja korraldab mullaproovide võtmise ja mullaanalüüsid.
- Taotleja koostab viljavaheldus- ja väetamisplaani.
- Tuleb osaleda keskkonnasõbraliku majandamise alg- ja täienduskoolitusel.

1.2. Täiendav veekaitse lisategevus

- Taotlejal peab olema KSM põhitegevuse kohustus.
- 1-aastane lisategevus.
- Vähemalt 50% kogu majapidamise toetusõiguslikust maast peab olema 1. novembrist kuni 31. märtsini põllumajanduskultuurist koosneva talvise taimkatte all.

1.3. Mesilaste korjealade rajamise lisategevus

- Taotlejal peab olema KSM põhitegevuse kohustus.
- 1-aastane lisategevus.
- Taotlejal peab olema vähemalt 10 mesilasperet või kokkulepe mesinikuga, kellel on vähemalt 10 mesilasperet.
- Iga 0,5 ha korjetaimedega rajatud põllumaa kohta peab olema vähemalt 1 mesilaspere.
- Mesilaspered peavad olema registreeritud põllumajandusloomade registris taotlemise aasta 1. mai seisuga.
- Kuni 15. augustini tuleb kasvatada mesilasperedest kuni 200 meetri kaugusel puhas-kultuurina vähemalt kolme KSM määruse lisas nimetatud taimeliiki, neist väikseima liigi kogupind ei tohi olla alla 20% korjetaimede pinnast.
- Toetuse taotlemiseks tuleb PRIAle esitada lisaks mesilasperede andmed.

1.4. Põllulindude soodustamise lisategevus

- KSM põhitegevuse olemasolul alates teisest kohustuseaastast elluviidav lisategevus.
- Püsirohumaa võib jätta üle aasta niitmata, hekseldamata või muul viisil hooldamata ulatuses, mis on väiksem või võrdne kohustuseaasta KSM toetusõigusliku maa pindalaga.

2. Piirkondlik mullakaitse toetus (MULD)

Toetust võib taotleda FIE või juriidiline isik, kellel peab kohustuse võtmise aastal olema kas kehtiv või algav KSM toetuse kohustus.

- Taotlejal on kohustus piirkondliku mullakaitse tegevust ellu viia 5 järjestikusel kalendriaastal.
- Toetust antakse rohumaa (v.a keskkonnatundliku püsirohumaa) ja viljapuu- või marjaaia kohta, mille põhimullaks on vähemalt 90% ulatuses turvasmullad või 90% ulatuses erodeeritud mullad. NB! Lühiajalise rohumaa vanuse arvutamisel ei arvestata nende aastatega, kui põllule taotletakse MULD toetust, st rohumaa vanuse arvestus peatub.
- Rohukamarat on lubatud uuendada ainult otsekülvi teel. Turvasmuldadel on rohumaa uuendamine lubatud üks kord kohustuseperioodi jooksul enne uue rohumaa rajamist samal aastal randaalimise ja freesimise teel. Rohumaa kündmine ei ole lubatud.

3. Piirkondlik veekaitse toetus (VESI)

Nitraaditundliku ala (NTA) põllumajandusmaal rakendatakse kahte tegevust:

- 1) maa hoidmine rohumaa 5-aastase kohustuseperioodi jooksul;
- 2) 60% KSM toetusõigusliku maa talvise taimkatte all hoidmine (samuti 5 aastal).

Toetust võib taotleda FIE või juriidiline isik, kellel peab kohustuse võtmise aastal olema kehtiv või algav KSM toetuse kohustus.

- Toetust maa rohumaa hoidmise eest võib taotleda;
  - põllu kohta, mis asub vähemalt 50% ulatuses Pandivere ja Adavere-Põltsamaa NTAl asuval kaitsmata põhjaveega alal või olulisel allika- ja karstialal;
  - NTAl asuva põllu kohta, millel asub allikas või karstilehter.
- Taotlemisel on abiks e-PRIA kaardirakenduses olevad kaardikihid.
- Mullaharimistõid tehes ei tohi maad künda, kultiveerida, koorida, äestada, randaalida ega freesida. Rohukamarat võib uuendada üksnes otsekülvi ja pealekülvi teel.
- Toetust talvise taimkatte eest võib taotleda üksnes NTAl asuva KSM-toetusõigusliku maa kohta (v.a mustkesa ja sööt).
- Tuleb osaleda veekaitsekoolitusel.

4. Keskkonnasõbraliku aianduse toetus

4.1. Keskkonnasõbraliku aianduse toetus puuvilja- ja marjakasvatuse eest (KSA)

- Toetust võib taotleda FIE või juriidiline isik.
- Taotlejal on kohustus KSA toetuse puuvilja- ja marjakasvatuse tegevust ellu viia 5 järjestikusel kalendriaastal.
- Minimaalne toetusõiguslik pind on 0,3 ha.
- Toetusõiguslikus puuviljaaias peab kasutama feromoonpüüniseid, samuti tuleb paigaldada bioloogilist mitmekesisust suurendavaid elemente (lindude pesakastid, röövlindude istumiskohad, putukapesad või mesitarud).
- Toetusõiguslikul maal peab viljapuude ja marjapõõsaste reavahed hoidma vähemalt 2/3 ulatuses rohkamaras.
- Toetusõigusliku maa iga põllu ühel küljel peab hiljemalt kohustuseperioodi teise aasta 1. mai seisuga olema nõuetekohane kaitsehekk.
- Taotleja peab läbima keskkonnasõbraliku aianduse koolituse.
- Taotleja peab korraldama mullaproovide võtmise ja analüüsimise.

4.2. Keskkonnasõbraliku aianduse toetus köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimikasvatuse ning maasikakasvatuse eest (KSK)

- Toetust võib taotleda FIE või juriidiline isik, kellel peab taotlemise aastal olema kas kehtiv või algav KSM toetuse kohustus.
- Tegemist on 1-aastase lisategevusega.
- Minimaalne toetusõiguslik pind on 0,3 ha.
- Köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimikasvatuse puhul on toetusõiguslikul maal keelatud kasutada glüfosaati.
- Köögivilja-, ravimtaime- ja maitsetaimikasvatuse puhul peab teenindusalad hoidma rohukamaras.
- Maasikakasvatuse puhul on nõutud multši kasutamine ridade peal ja reavahed peavad olema kas multšiga kaetud või rohukamaras.
- Taotleja peab läbima keskkonnasõbraliku aianduse koolituse.
- Taotleja peab korraldama mullaproovide võtmise ja analüüsimise.

5. Kohaliku sorti taimede kasvatamise toetus (SORT)

- Toetust võib taotleda FIE või juriidiline isik.
- Taotlejal on kohustus kasvatada kohaliku sorti taimi 5 järjestikusel kalendriaastal.
- Põllukultuuridest on toetusõiguslikud talirukkisort „Sangaste“, kartulisort „Ando“, põldhernesort „Mehis“, põldoasort „Jõgeva“ ja valge ristiku sort „Jõgeva 4“. Lubatud on kasutada üksnes sertifitseeritud seemet.
- Igal toetusõiguslikul põllukultuuril on erinev minimaalne külvinorm ja minimaalne toetusõiguslik pind.
- Viljapuude ja marjapõõsaste kasvatamisel makstakse toetust istikute kohta ja kasvatama peab vähemalt 10 erinevat sorti viljapuid, kokku vähemalt 20 tükki (ühel pookealusel üks sort) või vähemalt 5 erinevat sorti marjapõõsaid, kokku vähemalt 10 tükki. Liikide ja sortide nimekiri on määruse lisas. Istikud peavad olema pärit taimetervise registrisse kantud isikult.
- Viljapuudele ja marjapõõsastele toetuse taotlemisel tuleb esitada kohalike sortide loetelu (e-PRIA vorm MT64).
- Viljapuude ja marjapõõsaste reavahed peavad olema vähemalt 2/3 ulatuses rohukamaras ja niidetud või karjatatud.
- Põllukultuure tuleb kasvatada vähemalt õitsemisfaasini.
- Taotleja esitab nõuetekohase sordi ehtsust tõendava dokumendi PRIALE hiljemalt 15. juuniks.

6. Ohustatud tõugu looma pidamise toetus (OTL)

- Taotlejal on kohustus ohustatud tõugu looma pidada 5 järjestikusel kalendriaastal.
- Taotleja peab igal kohustuseaastal pidama vähemalt ühte toetusõiguslikku eesti hobust, eesti raskevehobust, tori universaalsuuna või vana-tori suuna hobust, eesti maatõugu veist või vähemalt 350 eesti vutti.
- Iga tõu kohta algab eraldi kohustus.

Lisatoetust võib taotleda eesti maatõugu lehma eest, kes osaleb jõudluskontrollis või on eelmisel aastal andnud tõendatud päritoluga puhtatõulise järglase; või tõuraamatusse kantud eesti maatõugu pulli pidamise eest.

Toetuse taotlemiseks tuleb esitada loomade andmed (e-PRIA vorm MT60B).

7. Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus (PLK)

Enne taotluse esitamist PRIA-le tuleb esitada e-PRIA kaudu Keskkonnaametile andmed hooldatavatest poollooduslikest kooslustest, millele Keskkonnaamet annab nõusoleku hooldamistingimuste kohta. Keskkonnaamet annab aladele kooskõlastusi alates 2. maist.

- Taotlejal on kohustus hooldada poollooduslikku kooslust 5 järjestikusel kalendriaastal.
- Toetust võib taotleda poolloodusliku koosluse kohta, mis asub [looduskaitseaduse § 4 lõike 1](#) punktides 1, 2, 4 ja 5 nimetatud kaitstaval loodusobjektidel ning on niitmise või karjatamise teel hooldatav. Toetusõiguslik on vähemalt 0,10 ha suurune poolloodusliku koosluse ala.
- Ala tohib niita alates kuupäevast, mis on sätestatud kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas ja/või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas või Keskkonnaameti määratud tähtpäevast alates. Kui neis dokumentides ei ole kuupäeva sätestatud, on niitmine lubatud alates 10. juulist.
- Niidetav poollooduslik kooslus peab olema niidetud ja niide kokku kogutud 1. septembriks. Kokkukogutud niide peab olema ära veetud taotluse esitamise aastale järgneva aasta 1. aprilliks, kui Keskkonnaamet ei näe ette teisiti.
- Karjatamisega tuleb alustada kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas sätestatud tähtpäeval. Kui neis dokumentides ei ole tähtpäeva sätestatud, võib karjatamisega alustada enda valitud ajal eeldusel, et Keskkonnaamet on andnud selleks nõusoleku.
- Rannaaladel tuleb karjatamisega alustada hiljemalt 31. mail. Kui Keskkonnaamet on andnud nõusoleku, et karjatamine võib toimuda alates muust tähtpäevast või kui muu tähtpäev on ette nähtud kaitse-eeskirjas, kaitsekorralduskavas või liigi kaitse ja ohjamise tegevuskavas, siis tuleb karjatamisega alustada nimetatud tähtpäeval.
- Rannaniidul ja loopealsel on lubatud ainult karjatamine. Niitmine on lubatud vaid Keskkonnaameti nõusolekul.
- Karjatamise tulemusena peab kogu taotletaval alal olema 1. oktoobriks visuaalselt tuvastatav, et loomad on seal toitunud – rohustu on vähemalt 50% ulatuses madalaks söödud ja ülejäänud ala peab olema samuti valdavalt söödud rohustuga.
- Kord kohustusperioodi jooksul tuleb osaleda Keskkonnaameti korraldataval poolloodusliku koosluse hooldamise koolitusel.
- Puisniidu ja muu niidu kooslustele, kuhu on moodustatud taotleja avalduse alusel põllumassiiv, võib taotleda lisaks PLK-le ka ühtset pindalatoetust. Täpsemad nõuded on määruses.

Mahepõllumajandusele ülemineku toetus ja mahepõllumajandusega jätkamise toetus (MAH)

- Toetust võib taotleda FIE või juriidiline isik.
- Toetust antakse mahepõllumajanduslikule tootmisele üleminekuks ning mahepõllumajandusliku tootmisega jätkamiseks 5 järjestikuse kalendriaasta jooksul. Ülemineku toetust makstakse kuni kahel esimesel kohustusaastal.
- Kui ettevõttes on mahepõllumajanduslikult peetavaid loomi või kodulinde, siis võib taotleda täiendavat toetust toetusõigusliku rohumaa ning teravilja-, kaunvilja-, õli- ja kiu-kultuuri ning muude tehniliste kultuuride kohta. Ühikumäära suurendatakse kohustusaastal taotleja nimel loomade registris olevate mahetunnustatud veiste, lammaste, kitsede keskmise arvu alusel. Sigade, küülikute ja kodulindude pidamise eest suurendatakse ühikumäära PMA poolt taotluse esitamise aastale eelnenud kalendriaastal kindlakstehtud loomade keskmise arvu alusel.
- Sertifitseeritud maheseemnega teravilja ja/või kartuli kasvatamisel võib taotleda kõrgema ühikumääraga toetust.
- Viljavahelduse nõudeid peab järgima kogu ettevõtte põllumaal. Samal põllul ei või kasvatada teravilja kauem kui 3 järjestikusel aastal ja sama liiki põllukultuuri või köögiviljakultuuri kauem kui 2 järjestikusel aastal. Ristõieliste sugukonda kuuluvaid põllumajanduskultuure ei või samal põllul uuesti kasvatada enne 3 aasta möödumist. Nõude

hindamisel arvestatakse eelnevatel aastatel põllul kasvatatud kultuuridega, sõltumata kohustuseperioodi algusest ja eelnevatest maakasutajatest.

- Igal kohustuseaastal peab kasvatama vähemalt 20% kogu ettevõtte põllumaal liblikõieliste sugukonda kuuluvaid põllumajanduskultuure. Põllumaaks loetakse ka rohumaapõld, millel on vähem kui 6 järjestikust aastat kasvanud heintaimede segu.
- Igal kohustuseaastal peab hoidma vähemalt 20% kogu ettevõtte põllumaast 1. novembrist kuni järgneva aasta 31. märtsini põllumajanduskultuurist koosneva talvise taimkatte all.
- Taotlejal peavad olema kogu ettevõtte põllumaa iga kuni 5 ha kohta iga kohustuseaasta 1. detsembriki kehtivad mullaproovid.
- Tuleb osaleda mahepõllumajandusliku tootmise alg- ja täienduskoolitusel.

Natura 2000 alal asuva põllumajandusmaa kohta antav toetus (NAT)

Toetust võib taotleda vabariigi valitsuse kinnitatud –“Natura 2000 võrgustiku alade linnualade ja loodusalade nimekirja” kantud Natura 2000 alal asuva vähemalt 0,30 ha suuruse põllu või põlluosa kohta. NAT toetus on üheaastane, selle saamiseks tuleb taotlejal täita kalendriaasta jooksul kaitseala, hoiuala või püsielupaiga kaitsekorrast tulenevaid nõudeid.

Loomade heaolu toetus (LHT)

- 1-aastane toetus loomade heaolu soodustavate tegevuste elluviimise eest.
- Taotleja peab igal kohustuseaastal pidama toetusõiguslikke veiseid, vasikaid, hobuseid, sigu, lambaid ja kitsi kokku vähemalt 2 loomühiku ulatuses või vähemalt 50 toetusõiguslikku munakana.
- Toetust võib taotleda kohustuseaasta 2. mai seisuga põllumajandusloomade registris taotleja nimele registreeritud nõuetekohase hobuse, veise, vasika, lamba või kitse kohta, 1. mai seisuga registreeritud sea kohta või taotleja majapidamises eelnenud aasta 1. maist kuni kohustuseaasta 30. aprillini peetud munakanade keskmise arvu kohta.
- Taotlusaluseid veiseid, vasikaid ja hobuseid tuleb karjas hoida kuni 31. augustini. Lammaste ja kitsede loomagruppi tuleb karjas hoida kuni 31. augustini.
- Toetust ei saa taotleda looma kohta, kes on kantud mahepõllumajanduse registrisse mahepõllumajanduslikult peetava loomana.
- Veiste ja vasikate kohta LHT taotlemisel tuleb loomi karjatada 1. juunist kuni 31. augustini vähemalt taotlusel märgitud arvil. Rohumaid ei tohi üle karjatada.
- Piimatõugu vasikate põhitegevuse nõuete täitmise eest toetuse taotlemisel tuleb nudistamisel kasutada üldanesteesiast koos analgeesiaga või sedatsiooni koos lokaalanesteesia ja analgeesiaga. Piimatõugu vasikate rühmana pidamisel peab olema ühissulus vähemalt 2,0 m² vaba põrandapinda iga vasika kohta ja kogu põrandapind peab olema pehme allapanuga kaetud.
- Hobuste kohta toetuse taotlemisel tuleb loomi karjatada 1. juunist kuni 31. augustini vähemalt taotlusel märgitud arvil. Täkkudele tagatakse karjatamisperiodil pääs karjamaale või väliaedikusse. 1 ha rohumaat kohta peab olema kuni 1,4 loomühikut karjatatavaid loomi. Rohumaid ei tohi üle karjatada.
- Lammaste või kitsede kohta toetuse taotlemisel tuleb vahetada karjamaid ning lisaks muule söödale peab kasvatama loomadele sööda täienduseks ja tervise tugevdamiseks vähemalt viit nõuetekohast põllumajanduskultuuri. Rohumaid ei tohi üle karjatada.
- Sigade kohta toetuse taotlemisel tuleb tagada sigadele allapanuks põhk või hein, sigade pidamise ruumi põrand peab olema allapanuga kaetud ja lamamisala peab olema kuiv, puhas ning loomajaoks mugav.
- Alla seitsmepäevaste sigade kastreerimisel tuleb kasutada lokaalanesteesiast ja analgeesiast või üldanesteesiast koos analgeesiaga.
- Munakanade kohta toetuse taotlemisel peab taotleja oma majapidamises 1 m² munakanade pidamise ruumi põrandapinna kohta kuni kaheksat kana.

- Lisaks on võimalik toetust taotleda koolituse lisategevuse täitmise eest. Arvesse lähevad kuni 15. juunini läbitud loomade heaolu või loomade tervishoiu koolitused ja infopäevad.

Taotluse ja taotleja kontrollimine

PRIA kontrollib administratiivselt (registrite põhjal, varasemate aastate taotluste abil) kõiki esitatud taotlusi ning kohapeal kontrollivalimitesse (vähemalt 5% iga meetme kohta) hõlmatud taotlejaid. Lisaks rakendab PRIA pindalade mõõtmistel kaugseire kontrolli. Erinevate toetuste raames on kontrolli kaasatud Keskkonnaamet, Põllumajandusamet, Veterinaar- ja Toiduamet ning Keskkonnainspeksioon.

Kontrolli toimumisest teatatakse üldjuhul ette. Kohapeal mõõdetakse vajadusel põldude pindala GPS-seadmega, kontrollitakse taotlusel esitatud andmete vastavust tegelikkusele ning toetuse saamise nõuete täitmist.

Nõuetele vastavuse süsteemi nõuete täitmist kontrollitakse kohapeal vähemalt 1% taotlejate hulgas. Lisaks PRIAle kontrollivad nõuetele vastavuse süsteemi nõudeid ka Keskkonnainspeksioon, Põllumajandusamet ning Veterinaar- ja Toiduamet.

Kohapealse kontrolli leiud fikseerib inspektor kontrollaruandes. Sellest saadetakse teile koopia juhul, kui kohapealses kontrollis on mõõdetud pindala ja/või on leitud nõuete rikkumisi. Kui te ei ole nõus mõõtmiste tulemustega või nõuete rikkumise tuvastamisega, siis on võimalik kohe kontrollaruandes või pärast kohapealset kontrolli anda täiendavaid selgitusi.

Toetuste vähendamine

Sarnaselt 2017. aastale võib ka 2018. aastal Euroopa Liidu otsetoetuste eelarve puudujäägi tõttu rakendada finantsdistsipliini kohaldamisest tulenev otsetoetuste vähendamine.

Kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ületab tegevuse liigile eelarveaastaks määratud eelarve, vähendatakse MAK 2014–2020 toetuse ühikumäära ulatuses, mis on vajalik kõigi nõuetele vastavate taotluste rahuldamiseks maksimaalsel võimalikul määral.

Otsetoetuste piiramine

Kui taotleja ÜPT summa ületab 150 000 €, vähendatakse ületavat osa 5% võrra. Taotlejal on võimalik esitada PRIAle 15. augustiks andmed oma ettevõtte töötajate tööjookulude kohta (põllumajandusliku tegevusega seotud tööjookulude vorm). Tööjookulud arvestatakse otsetoetuste kogusummast maha ning alles seejärel tehakse vähendus juhul, kui summa on endiselt suurem kui 150 000 €.

Toetuse määramine ja taotluse rahuldamata jätmine

Otsetoetuste ja üleminekutoetuste ühikumäärad otsustab PRIA 1. detsembriks. MAKi toetuste ühikumäärad on kehtestatud meetmete määrustes, kuid need võivad väheneda, kui toetust taotletakse suuremale ühikute arvule kui eelarve või [Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse \(EL\) nr 1305/2013](#) II lisas kehtestatud maksimaalsed toetusmäärad hektari kohta maksta võimaldavad.

Infot ühikumäärade kohta vt <http://www.pria.ee/et/toetused/materjalid/taimekasvatus/964>
PRIA peadirektor otsustab toetuse määramise või taotluse rahuldamata jätmise:

- otsetoetuste ja üleminekutoetuste kohta hiljemalt 10. detsembriks 2018;
- perioodi 2014–2020 MAK kõigi meetmete (KSM, MULD, VESI, KSA, KSK, SORT, MAH, PLK, OTL, NAT ja LHT) kohta hiljemalt 10. veebruariks 2019.
- ERT toetuse kohta sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda toetuse saaja arvelduskontole 30. septembriks 2018.

Kõik toetused (va ERT) makstakse välja hiljemalt 30. juuniks 2019.

Kust saab abi?

Kogu info taotlemiseks on PRIA koduleheküljel www.pria.ee (vt rubriike „Taimekasvatus“, „Loomakasvatus“, „Nõuetele vastavus“).

PRIA teenistujad ei tohi teid aidata taotluse sisulisel koostamisel või kaartide joonistamisel, kuid võivad teid juhendada e-PRIA kasutamisel, selgitada taotluse väljade sisu ning jagada infomaterjale. Abi saamiseks saate pöörduda nõuandekeskuse konsulentide poole, kelle andmed leiate koduleheküljelt www.pikk.ee.

PRIA keskus

Tähe 4, Tartu 51010

koduleht www.pria.ee

Pindalatoetuste, sh põllumassiivide

info tel 737 7679, e-post info@pria.ee

Registrite infotelefon

(kliendiandmed) 731 2311

Taotluse esitamise eelregistreerimine

www.pria.ee/reg,

tel 737 7679, maakondlikud
teenindusbürood

e-PRIA www.pria.ee

info ja abi tel 737 7679,

e-post info@pria.ee

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

PRIA maakondlike teenindusbüroode aadressid ja infotelefonid

Harjumaa	Teaduse 2, Saku 75501	639 1640
Hiiumaa	Mäe 2, Käina 92101	463 6667
Ida-Virumaa	Viru 5a, Jõhvi 41533	336 6767
Jõgevamaa	Ravila 10, Jõgeva 48306	776 2811
Järvamaa	Pärnu tn.58, Paide 72712	385 9901
Läänemaa	Jaan 10, Haapsalu 90502	472 2040
Lääne-Viru	Võidu 38, Rakvere 44313	326 4640
Põlvamaa	Puuri tee 1, Põlva 63308	799 9380
Pärnumaa	Haapsalu mnt 86, Pärnu 80010	449 9081
Raplamaa	Kuusiku tee 6, Rapla 79511	489 0241
Saaremaa	Tolli 6, Kuressaare 93813	453 0491
Tartumaa	Tähe 4, Tartu 51010	737 7680
Valgamaa	Aia 17, Valga 68203	766 0001
Viljandimaa	Vabaduse plats 4, Viljandi 71020	434 2252
Võrumaa	Katariina 7, Võru 65608	782 1833